

Valdības Vēstnesis

Stāvoklis par „Valdības Vēstnesi” sākot no 1. janvāra:
Sagremot ekspedīcijā:
Par 1 mēnesi 75 rbi. — kap.
Piesāuktot mājā un pa pastu:
Par 1 mēnesi 90 rbi. — kap.
Par atsevišķu summu: sagremot
ekspedīcijā: 3 : 25
Par skāpardevejiem: 3 : 75

Latvijas valdības

Iznāk katru dienu, izņemot
.....

Redakcija:
Rīga, pili № 2. Tel. № 9-39
Runas stundas no 11-12

oficiāls laikraksts

svētdienas un svētku dienās

Kantoris un ekspedīcija:
Rīga, pili № 1. Tel. № 9-57
Atvērts no pulksten 9-3

Sludinājumu makea:

- a) tīsai sludinājumi līdz 30 vien-
stāgām rindām 180 rbi. — kap.
b) citām iestādēm ar smātu per-
sonām, par katru viensētīgā
rindām 6
c) privātēm par katru viensētīgā
rindām 8
10

№ 173

Pirmdien, 7. augustā 1922. g.

Piektais gads

Pasta paku takse caur Poliju.
Rikojums par nodokļu listu iesūtīšanas
termiņa pagarināšanu.
Vidusskolu direktoriem, skolu valdēm un
pamatskolu inspektoriem.
Muitas departamenta ievedmuitas tarifa
papildinājumi un paskaidrojumi.
Muitas departamenta rikojumi visām
muitas iestādēm Latvijā.

Muitas departamenta ievedmuitas tarifa
papildinājumi un paskaidrojumi.
Saraksts ievešanai Latvijā atļautu kom-
binētu ārstniecības zāju, preparatu
un patentlīdzekļu, kuri mūtojamī
pēc ievedmuitas tarifa § 113. attie-
cīgiem punktiem.
Rikojums visiem aprīngu priekšniekiem
un policijas prefektiem.

riala daudzuma ziņā par obligatoriskām;
materiāla iedalījums paturams, lai atvieg-
lotu skolēniem pārēju no vietas skolas
uz otru.

2. No programās minētā materiala
jāņiem tikai pats svarīgākais, tipiskākais
bet toties tas jāapstrādā pamatlīgi un
vispusīgi, tuvinot to pēc iespējas ap-
kārtnes dzīvei un praktiskām mūsu valsts
vajadzībām (uz laukiem zemiņurbai un
mājturībai, pilsētās rūpniecībai, tirdznie-
cībai u.tml.).

3. Pasniedzamās mācības (sevišķi
pamatskolu pirmās klasēs) pēc iespējas
jāsaista savā starpā, jāapvieno ap vienu
vai otru centralo jautājumu (apkārtnes
mācība, dzimtenes mācība, dažādas kul-
turas parādības u.tml.).

4. Skolas darbs jāved tā, lai skolu
beidzot skolēna mantojums būtu nevien
piesavainīgās vienā vai otrā priekšmetā
ziņāšanas, bet arī praša patstāvīgi
orientēties, spriest un darboties vispārējai
attīstībai piemērotos apmēros un dziņa
uz tālāko attīstību.

1922. g. 1. augustā. № A.—2186.

Izglītības ministrs A. Dauge.
Skolu departamenta direktors L. Ausejs.

Rikojums Nr. 6.
**Aprīngu priekšnieklem un policijas
prefektiem.**

Sakarā ar iekšlietu ministra š. g.
10. maija rikojumu zem № 5 („Valdības
Vēstneša” № 104) ar šo uzdotu uz
priekšu stingri ievērot, ka izrikojumi un
masu sapulces tiktu noturētas tikai tādās
telpās, kuju projekti apstiprināti likumā
paredzētā kārtībā vai kuju lietošanai no
iekšlietu ministrijas būvvaldes izdota at-
tiecīga apliecība.

1922. g. 4. augustā.

Administratīvā departamenta direktors
J. Leyva.
Būvvaldes priekšnieks,
inženieris E. Kolpaks.

Muitas departamenta ievedmuitas tarifa papildinājumi un paskaidrojumi.*

1922. g.

- 101) 6. jūlijā cirk. № 11637. Jamta pape, nedarvota, kā tarifa
sevišķi nemūtiela, mūtojama
pēc § 177. p. 1 c.
- 102) 6. jūlijā cirk. № 11641. Celulozes izstrādājums-lignins,
kā tarifa sevišķi nemūtiets —
pēc § 176. p. 4 a.
- 103) 11. jūlijā cirk. № 12094. Skārda izstrādājumi, nikelēti, ja
viņos nīķels nepārsniedz 50%,
nav mūtojami pēc ievedmuitas
tarifa § 149, bet pēc § 154. attiecīga
panta.
- 104) 17. jūlijā cirk. № 12831. Kokvilnas audumi, nekrāsoti,
mercerizēti — pēc § 187. attiecīga
panta.
- 105) 29. jūlijā cirk. № 13836. Pastkartes, gaismas jūtīgas, mui-
tojamas pēc ievedmuitas tarifa
§ 177 p. 2 g., pielidzinot tās
gaismas jūtīgam papīrim.
- 106) 29. jūlijā cirk. № 13838. Pomade, lūpu — pēc § 119. p. 1.
- 107) 31. jūlijā cirk. № 13903. Cirkulārs № 10400 1921. g.
3. novembrī (skat. cirk. 10340
1922. 17. jūnijā, grupā:
„Paliek spēkā sekoši cirkulāri”,
tek. № 10), attiecībā uz kirur-
ģisku adatu nomūtošanu pēc
ievedmuitas tarifa § 169. p. 1.,
papildināms ar burtu „a”.
- 108) 31. jūlijā cirk. № 13904. Stikls, kūstošais, kā kalja un
natrīja silikats — pēc § 105. p. 5.
- 109) 31. jūlijā cirk. № 13905. Cirkulārs № 7638/M, 1921. g.
5. septembrī (sk. cirk. 10340,
1922. g. 17. jūnijā, grupā:
„Paliek spēkā sekoši cirkulāri”
tek. № 3), attiecībā uz da-
žādu katalogu, reklamu, cenu
īadišu, u.t.t. svešvalodās
(brošūrā, neleciņi) nomūtošanu

Piezime 1. Maksa pārrēķināma Latvijas naudā pēc kura viens zelta
franks līdzīgs 50 Latvijas rbi., viens santims — 50 kap.

Piezime 2. Uz paku pavadadresēm neizstrāstoši jāuzrāda ceļš „voie
Pologne”, pieletinot bez tam pret katru atsevišķu valsti parādīto ceļu,
piem. „voie Pologne-Tchēcoslov-Autriche”.

Piezime 3. Visas pakas virzamas vienīgi uz Daugavpili.

Eksplotacijas direktora vietā Kukainis.

Nodaļas vadītājs Anševicss.

- pēc ievedmuitas tarifa § 178.
p. 2., papildināms ar vārdu „iesieti”.
- 110) 31. jūlijā cīrk. № 13906. Cīrkulars № 12225, 1921. g. 9. decembri (sk. cīrk. № 10340, 1922. g. 17. jūnijā, grupā: „Paliek spēkā sekoši cīrkulari”, tek. № 18), attiecībā uz sinepu sēklu nomuitošanu pēc ievedmuitas tarifa § 62. p. 3., papildināms ar burtu „a”.
- 111) 31. jūlijā cīrk. № 13907. Cīrkulars № 5058, 1922. g. 31. martā (sk. cīrk. 10340, 1922. g. 17. jūnijā, grupā: „Paliek spēkā sekoši cīrkulari” tek. № 35), attiecībā uz velosipedu ādas somiņu nomuitošanu pēc ievedmuitas tarifa § 173. p. 6., papildināms ar burtu „a”.
- 112) 31. jūlijā cīrk. № 13908. Cīrkulars № 10340, š. g. 17. jūnijā grupā: „Paliek spēkā sekoši cīrkulari”, atcelti sekoši cīrkulari: 1) tek. № 23, cīrkulars № 1330, 1922. g. 28. janvari, attiecībā uz lizola nomuitošanu, jo tas minēts ievedmuitas tarifa § 112. p. 1 b.; 2) tek. № 36., cīrkulars № 5059, š. g. 31. martā, attiecībā uz kreolina nomuitošanu, kurš minēts ievedmuitas tarifa § 112. p. 1 b.
- 113) 31. jūlijā cīrk. № 13960. Kaula ogles, maltas vai sasmalcinātās, pulvera veidā, pielīdzināmas sodrējiem un muijamas pēc § 42.

Departamenta vice-direktora vietas izpildītājs E. Dundurs.
Nodajās vadītāja vietas izpildītājs Kļaviņš.
Darbvedis R. Jedorovics.

Multas departamenta rīkojumi visām multas iestādēm Latvijā.*)

1922. g.

- 64) 19. jūlijā cīrk. № 12991. Naudas sumas, brivas no izvednodokļa.
(multas vald. un nod.)

Lai novērstu pārpratamus pie zelta franku aprēķināšanas Latvijas valutā, sakarā ar 1921. g. 1. jūlijā „Valdības Vēstneša” № 143 publicētā rīkojuma 2. punktā minēto bez 1% valsts nodokļa nomaksas izvešanai pielaisto ārziņu valutas sumu 100 zelta franku apmērā, multas departaments aizrāda, ka ar „Valdības Vēstneša” № 79 1922. g. 6. aprīļa rīkojumu 1 zelta franka pie ārziņu valutas aprēķināšanas un nomaksas pielidzinātās 50 Latvijas rubļiem, kādā gadījumā minētā suma 100 zelta franki = 5000 Latvijas rubļiem, resp. attiecīgai sumai ārziņu valutas.

Par lielākām sumām vajadzīga izvešanai atļauja un attiecīga nodokļa nomaksa.

Multas departamenta vicedirektora vietas izpildītājs E. Dundurs.
Nodajās vadītāja vietas izpildītājs Kļaviņš.
Darbvedis R. Jedorovics.

Multas departamenta izvedmultas tarifa papildinājumi un paskaidrojumi.

1922. g.

- 1) 13. maija cīrk. № 8006. Jauni izstrādājumi no dzelzs, tērauda un čuguna nav apliekami ar izvedmuitu, zem §§ 5, 6 un 7 minētiem dzelzs, čuguna un tērauda izstrādājumiem jāsaptot veci, lietošanai bez pārstrādāšanas nederigi.

- 2) 4. jūlijā cīrk. № 11478. Paskaidrojot izvedmuitas tarifa § 4, multas departaments aizrāda, ka

1) stut. un papirmalka šķirojama pēc sekošām pazīmēm: papirmalka (p. 7) — egles, mizota, taisna, ar maziem zariem, garumā 7 pēdu, vai 1 metru, vai 2 metru; stutmalka (p. 8) — galvenā kārtā priedes, bet var arī būt egles, ja uz to nevar attiecināt papirmalkas īpašības, garumā no 3 līdz 12 pēdu un 13 līdz 16 pēdu (veselās pēdās). Stutmalkai pielidzināmas arī priežu un eglu kārtis, resnumā (tievgalī) līdz 3", garumā no 7 pēdu un vairāk, pie caurmēra garuma 11 līdz 12 un 15 līdz 16 pēdām.

Stutmalkas sūtījumos pielažama, neaprēķinot to ar sevišķu multu, 10% papirmalkas, kura piemērota augstākprādītām (papirmalkas) prasībām, ja stutmalkā vairāk kā 10% papirmalkas, tad viss sūtījums uzskatams par papirmalku.

2) Ozola gūlži i izvedmuitas tarifa ziņā piemērojami ozola kļuciem un multojami pēc p. 11.

3) A pūkluči 1 metru garumā un katrs 7" jeb mazāk caurmērā (diametrā) pielidzinami izvedmuitas tarifa ziņā papirmalkai un multojami pēc p. 7.

Departamenta vicedirektora vietas izpildītājs E. Dundurs.
Nodajās vadītāja vietas izpildītājs Kļaviņš.
Darbvedis R. Jedorovics.

Saraksts**)

levešanal Latvijā atlautu kombinētu ārstniecības zāju, preparātu un patent līdzekļu, kuri multojami pēc levedmuitas tarifa § 113. attiecīgiem punktiem.

Kāda preparāts.

71) Jodomenīn.

72) Cystopurīn.

73) Duploferrīn.

74) Apyron.

75) Ektebin.

Astonin. Merck.

Isticin. Fr. Bayer & Co.

Pamatīt. Veselības departamenta raksti № 2843/140796 Š. g.

21. jūnijā, № 3498/141123 Š. g.

7. jūlījā, № 2623/141378 Š. g.

18. jūlījā un № 2640/141394 Š. g.

18. jūlījā.

Finansu ministra biedrs V. Āboltiņš.

Multas departamenta direktora vietas izpildītājs E. Dundurs.

Merck.

Merck.

Valdības iestāžu paziņojumi.

Rīgas prefekta paziņojums zirgu ipašniekiem.

Saskaņā ar zemkopības ministrijas 1921. g. 4. augusta rīkojumu, kas izšudināts „Valdības Vēstnesi” № 174, un lauksmiņniecības departamenta š. g. 3. augusta rakstu № 6749 visiem Rīgā dzīvojošiem 3 gadus vecu un vecāku ērzelju ipašniekiem, neizslēdzot valdības iestādes, karaspēka dājas, biedrības un valsts vairs punktu, jāvē tie uz apskati uz zirgu tirgus (pie pilsētas lopu kautaves), kura notiks sekošā kārtībā:

10. augustā pulksten 10 no rīta I., II., III. un IV. iecirknīm,

11. augustā pulksten 10 no rīta V., VI., VII. un VIII. iecirknīm.

12. augustā pulksten 10 no rīta IX., X., XI. un XII. iecirknīm, bet

13. augustā pulksten 11 no rīta pie Bolderajas policijas valdes XIII. iecirknīm.

Ērzelju ipašniekiem jāņem līdzi attiecīgi atestati vai apliecības par ērzelju sugu un izcelšanos, ja tādi ir.

Bez ērzeljiem uz apskatišanu var labprātīgi vest arī labākās vairs lēves, ja viņu ipašnieki vēlētos tās ievēst valsts zirgu cīlīsgrāmatā.

Par ērzeljiem uz apskatišanu var labprātīgi vest arī labākās vairs lēves, ja viņu ipašnieki vēlētos tās ievēst valsts zirgu cīlīsgrāmatā.

Par ērzeljiem uz apskatišanu var labprātīgi vest arī labākās vairs lēves, ja viņu ipašnieki vēlētos tās ievēst valsts zirgu cīlīsgrāmatā.

Rīga, 1922. g. 4. augustā.

Rīgas prefekts Dambekalns.

Valdības darbība.

Sūtīju konference.

Ārietu ministrijā 12. augustā, pulksten 10 prieķspusdienā atklās Baltijas valstis akredītēto Latvijas sūtīju konferenci. Konferences dievas kārtība sekoša:

- 1) Ārietu ministra ziņojums,
- 2) sūtīju ziņojumi,
- 3) Baltijas valstu savienības jautājums,
- 4) organizacijas lietas,
- 5) tekoši jautājumi.

Konferencē piedalīsies ministru prezidenti un ārietu ministri Meierovics, ārietu ministra biedri Salmajs un Albats, sūtīji — Skandinavijas valstis F. Grossvalds, Somijā — Zariņš, Igaunijā — Seskis, Polijā — Nukša, prieķstāvis Lietvā Vigrabs, ārietu ministrijas departamenta direktori un augstākie darbinieki.

V. Zamuelja (toreizējā zemkopības ministra) runa

Satversmes Sapulces 5. jūlija sēdē

(4. turpinājums un beigas)

Tad man vēl jājiceļ brošuras personīgā daļa. Kad es savā laikā biju par senata virsprokuroru, tad Bērziņa kungam bija dibināts iemesls būt nemierā ar mani, un ir saņotami un cilvecīgi, ka viņš ir nemierā ar mani kā zemkopības ministri. Tomēr pārmest man, kā izbijušām virsprokuroram, it kā es esot saistījies ar nezolidām firmām un personām, ir vairāk kā pārdroši. Attiecībā uz Svarcu un Blochu varu teikt, ka es tos kungus, nedz viņu pilnvarniekus nepazistu. Varbūt viens otrs no viņiem ir bijuši manā kabinētā, pat personīgi ar mani runājuši, bet sējā viņus es nepazistu un arī neatminos, ka es ar viņiem būtu runājis. Tā tad pilnīgi lieki būtu man taisnoties pret netiesīti izteiktu apvainojumu, ka es būtu protežējis nezolidas firmas. Šo apvainojumu pievedu tikai kā zinama kāja gājiena raksturojumu pret mani. Ja man pārmērā tājāk, kā es esot pieņemis nekvalificētus ierēdus, kļūdaiņi rīkojies, un es pats neesot kvalificēts savam amatam, tad man Bērziņa kungam jāatkārto, ko es izteicu savu amatu pieņemot. Es ar visiem spēkiem centos nosī amata atkarību, jo nejutos tam sagatavots, un tikai tad to pieņemu, kad izrādījās, ka citādi koalīcijas valdība nav sastādama. Tā tad esmu nesis personīgu upuri vispāribas labā. Ja tagad man pārmērā amata pieņemšanu, tad tas nāk par vēlu un to vajadzēja darīt agrāk, kad sastādījās tagadējais kabinets. Par Bērziņa kungu, kā izbijušo tirdzniecības rūpniecības ministri, būtu jādomā, ka viņš ir kompetenta persona tirdzniecīkos un rūpnieciskos jautājumos un tāpēc sarežģītākās spēces par to, cik izdevīgi val neizdevīgs ir manis slēgtie komerciālie ligumi. Bet taisni Bērziņa kuagam var taislīcībā un dibinātu pārmetumu, ka ja mēs būtu klausījuši Bērziņa kuagu izšķirošā brīdī un joti atbildīgā lietā, tad visa mēs valsts, es gribētu teikt, būtu iebrākusi purvā. Ir zinams, ka aizpērnājā gada decembri ierādās angļu firmas priekšstāvības, lai aizstāvētu starpfrakciju biroja sēdi, savu papildu ligumu, vai jaunu ligumu par līniju un mežu koncesijas ligumu. Mežu koncesijas ligums bija domāts uz 15 gadiem. Mēs būtu nodevuši visu savu založību šīs firmas neaprobačotā rīcībā. Šī firma jau toreiz Bērziņa kuagam bija pazīstams, jo viņš bija arī liguma sūdzību komisijas loceklis un pēdālījās pie šīs firmas rīcības apspriešanas linu pārdošanas lietā. Un kas bija tiklab Priedīša kungs no mežu eksplorācijas pārvaldes puses silti aizstāvēja šo nevis mežu izmantošanas, bet es gribētu teikt, Latvijas izmantošanas ligumu, kā arī izteica tam savu piekrišanu toreizējais finansu ministrs Bērziņa kungs (A. Bērziņš no vietas: „Nav taisnība!”), nemaz nerunājot par citiem toreizējā kabineta priekšstāvībiem, kuri arī iestājās par šo ligumu. Es biju viens no tiem nedaudzākiem, kuri kategoriski izteicās pret liguma nosīgšanu. Vēl tagad, kad šī ligums jau piedēr vēstrei, mēs kabinetā par to esam parrunājuši. Tagadējais finansu ministrs, kurš stavā arī pār partijām, izteicās, ka tas būtu bijis ārkārtīgi neizdevīgs ligums, un tieši būtu laupījis Latvijai kredita spēju, jo tas nozīmēja, ka mēs gribām dabūt kreditu par katru otru, arī uz pazeminošiem noteikumiem. Tagad turpretī mēs varam dabūt kreditu uz izdevīgiem noteikumiem, no kuriem nebūs jākaunas nevienai valdībai. Bērziņa kungs, kurš nevar man pierādīt kādas materialas dabas personīgas tieksmes, tomēr izcēla vienu lietu, ka tad, kad es esot tikai „izmēģinājies” par ministri, es esot apgalvojis vienu un tādā, kad es esot kļūjis par ministri, ko citu. Par to mēģināšanos neteikuši daudz Netikai pērnājā gada, bet jau 1919. gada man tika piedāvāts ministra posteša Varbūt Bērziņa kungs to nezin. Es to atraidīju. Tād otis fakti — un to Jā, Bērziņa kungs zinat, — kad sastādījās agrakāja valdība, pēc Satversmes Sapulces sanākšanas, tad visām frakcijām, kuras bija arī mieru pabalstīt valdību, tād arī demokrātu savienībai, pie kuras es toreiz piedērēju, lika prieķā pieņemt ministru postešu. Arī tad es atraidīju piedāvāto postešu. Tād arī te runāt par manām godkārtības tieksmēm, ar labu apziņu gan laikam jūs nevarējāt. Lidz ar to esmu nobeidzis pārskatu par Bērziņa kunga runu un pāriēšu uz Franca Trazuna kunga runu. Viņa argumentācija išsūtīta sākumā, vispirms, ministrija nedalot sādžas. Deiļšanu apturēja nevis ministrija, bet centralā zemes ierīcības komiteja ar lietderības iemesliem. Dalīt sādžu zemi, kamēr nav sadalīta fonda zeme, principā nav pielaižams. Kur šī dalīšana nepieciešama, tur to arī izdara. Bez tam jāsaka, ka labs skaitis sādžu ir jau sādītās un lai velcinātu fonda zemes sādīšanu, kura ir nepieciešama, stājoties pēdādžu sādīšanas, valdība pastiprinājus mērnieku sastāvu Latgalē. 1920. gada no 140 mērniekiem — Latgalē strādāja 54 mērnieki; 1921. gada no 373 mērniekiem — 138 un šogad no 408 mērniekiem — 181, tād gandrīz puse. Viss tiek darīts, lai drizumā varētu stāties pie sādžu zemes sādīšanas. Tād arī izteikts pārmetums, ka kultūrtechniskām personalam esot paredzēts budžetā 500.000 rb., bet darbiem tiks 450.000. Tād arī slēdziens, kuru gāja Trasuna kungs tieši netaisīja, būtu, ka vānu nu darba ir par maz, vānu arī ierēdu par daudz. Jāatbild, ka par kultūrtechniskiem darbiem uz privātas zemes iepirkniekiem maksā paši, tād arī vānu dod tikai savus techniskos spēkus. Bez tam mēs bijām pieprasījuši daudzākas sumas kultūrtechnisku darbību veikšanai. Bet šīs sumas mums nosūtīja un samazināja līdz 450.000 rubļiem.

sumā, kuru mēs nevarēsim no parastiem jenakumiem bez sevišķa aizņēmuma segt. Līmeniošanas darbi tomēr jēsākti, izlietojot mazos līdzekļus, kādi līdz šim ir atvēlēti, un 30. jūnijā izslūtīt attiecīgais personals. Trasuna kungs ūlojas par to, ka izdodot plavas nepareizā kārtā un spekulāciju. Bet viņš nepieciešamā datus, kādām personām un kurās noticis, un tā tad es pie labākas gribas nevaru visiem atbildēt. (Fr. Kempis no vietas: Sajēvas plavas). Ja, es zinu, par tām es tūliji runāšu. Vispirms tās nav plavas, bet ir tikai purvi. Varbūt jūs pārliecīnās lietpratēja atzinums. Es penolasišu to visu, bet tākai spilgtākās vietas. Piezīmēju, ka, kad bija runa par Sajēvas purva iznomāšanu, tad centralā zemes ierīcības komitejā cēla lebīdumu, ka pie purva piederot arī vērtīgas plavas, par kuriem būtu attiecīgi paangstītama nosmas nauda, tad šī jautājuma noskaidrošanai izslūtītā uz vietas purvu specialistu. Tas, apskatījis purvu, uz vietas nodeva savu ziņojumu. Ziņojums savā raksturīgā daļā skan apmēram tā: Sajēvas purvs tipisks zemais grīšu zāļu purvs ar vidēji sadalījūšos kūdru. Kultivēšana sākta 1909. g. Nekādā vai mazākā mērā līdz kādam izkultivētā viss purvs: no 420 desetīnām nekultivētām palikušām 30 desetīnām. Tātā uo vēsturiskā viedokļa Kempa kā starpsaucējam ir painats. Bet nu tājāk. Kādam sākoties visa šī kultivēšana ir pārtraukta. Tagad grāvji ir aizsērējuši un reiz kultivētās plavas ir nonākušas agrākā stāvoklī. Jāizdara melioracija no jauna, un var teikt, ka veco grāvju iztīšana maksātu 50% no tās atlīdzības, kas būtu jāmaksā par jaunu grāvju rakšanu. Stājoties pie melioracijas, vajadzētu bez tam apmērot zemi un iesēt kulturas zāles, kas prasītu ilgāku laiku un lielus izdevumus, jo platība ir liela — 450 desetīnām. Vienu pūrvietas kultivēšana ir izrēķināta ap 450 rb. Ta sabiedriba, kas pie mums griezās, nāca ar priekšlikumu nomāt purvu uz 18 gadījumiem, galvojot nemeliorēt ik gadus vismaz 1/10 daju no vietas platības. Par pirmajiem 10 gadījumiem nebūtu jāmaksā, bet par atlīkušiem 8 gadījumiem būtu jāmaksā 13 zelta franki par hektaru. Tie ir tie principi, uz kuriem centralā zemes ierīcības komiteja un zemkopības ministrija ir nedomajuse liguma slēgt. Ka tas būtu neizdevīgs no kultūrelijā vai finansiellā viedokļa, to nevarēs teikt, jo šādus darbus vislabāk izdarīt kompetentas privatas personas, agronomi u. t. t. un ne valsts. Pēc nosmas laika valsts saņems purva vietā kultivētās plavas, no kuriem paredzami arī labi ienākumi. (Fr. Kempis no vietas: „Kapēc jūs zemniekiem to nedevāt?“) Tāpēc, ka zemnieki nevar melioracijas darbus izdarīt, — tas ir katram nelietpratējam skaidrs. (Fr. Kempis no vietas: „Viņi maksātu renti!“) Lidz ar to es esmu beidzis apskatīt Trasuna kā norādījumus un pārīešu uz Firkas kādu runu. Vispirms man ir jāsaka, ka Firkas kungs izriet no nepareiziem datiem. Runājot par malkas patēriņu, viņš uzstāda kā noteiktu daudzumu 500.000 kubikasis gadā. Šī ir tikai teorija, mēs turpēti savus aprēķinus esam dibinājuši uz mūsu faktisko malkas patēriņu pagājušā gadā un tas bija nevis 500.000, bet tikai 360.000 kubikasis. Te ir Firkas kungs, pareizāk runājot, viņa asistēns lietpratējs, kuri viņam datus devi, jo tie ir daļai nākuši no mežu departamenta, aizmirsīs vienu lietu, ka malkas materiālus dod ne tikai valsts, bet arī privatiem meži, pie tam diezgan ievērojamu daudzumu. Šī gada budžetā patēriņš no 360.000 kubikasiem, apzinīgi pamazināts uz 290.000. Kā zinams, malkas cenas tagad ir augstākas nekā akmenogles. Lidz ar to mūsu dzelzceļi, kā arī rūpniecība pārgājuši uz akmenoglēm plāšķos apmēros, un attiecīgais malkas patēriņš samazināsies. Lai izrēķinātu visu cētamo koku daudzumu, jā izmet no kopējās platības 1/2 miljona hektaru, pieņemot rotacijas periodus: lielākos eksportnovados, labakajās priežu audzēs 120 gadus, labakajās priežu audzēs vēlētos novados un tādās pat egļu audzēs visos novados — 100 gadus, vajakās skuju koku audzēs 80 un lapu koku audzēs 60 gadus. Iznāk, ka mēs varētu izcirst ik gadus 10.810 hektaru skuju un 5167 hektaru lapu koku. Budžetu komisijai prieķā likfā planā cītums pieņemts mazāks, ievērojot tagādējo mežu stāvokli, un proti 10.265 hektaru skuju koku un 4775 hektaru lapu koku. No šīs platības varētu ie-

gūt 118 miljoni kubikpēdu, t. i. apmēram 500.000 kubikasis dažāda koku materiaļa. Ja nu salīdzinām šo projekto cītumu ar pagājušā gada cītumu, tad izcirstas 131 miljons kubikpēdas, tātad 10% vairāk nekā pēc plāna. Bet ievērojot to, ka mums tagad ir ārkārtējas vajadzības, — veco saimniecību uzlabošana, izpostīt atjaunošanu un jaunsaimniecību ēku celšana, — tad var būt vēl 5, vai vairākus gadus mēs nevarēsim apbežoties ar normalu cītumu. To atzīst arī Firkas kungs savā runā, tātās normas pārkāpums, kuri pēruā gadā, būtu attaisnojams. Tātājāk, kājā ir kāja postījumi, un man pēc 21. decembra likuma jāizsniedz koki ēku atjaunošanai, mēs būs jācērt arī virs normas. To tiesu mēs lūkosim ierobežot meža — izņemot pāraugušā cīršanu citos rajonos. Tāpēc es domāju, ka pievēstītie skaiti atspēko Firkas kungs aizrādījumus, itka mūsu tagadējais mežu stāvoklis nepielaiž cīršanu tādā mērā, kā to ir paredzējis mežu departaments. Tātāk būtu jāizrāda uz ārkārtīgo mežu izmantošanu mūsu dzives atjaunošanai nevis 10.000 hektaru, bet 15.000 hektaru platībā. Šī cīršana ir izdalīta uz trim gadīem un attiecas tikai uz aprīkumiem ar sevišķu mežu bagatību, t. i. uz Ventspils, Liepājas un Valkas aprīkumiem. Attiecībā uz koku eksportu man jāsaka, ka tas ir vajadzīgs mūsu budžeta līdzsvarošanai, pie kam ienākumus no pārcītuma izlietos dzives atjaunošanai ar noteikumu, ka jāceļ nevis koka, bet kleķa un akmeņa būves. Man būs vēl izdevība par to runāt pie papildu budžeta. Tad par mežu kultivēšanu. Tika aizrādīts, ka 1921. g. mežu kultivētās maz. Tas ir pareizi. 1922. gadā mežu kulturas darbi paredzēti jau plašķos apmēros. Runājot par mežu kulturu nav jāizmirst, ka sēklas nevar savākt katrai gadu, un ārzemju sēklas pēc lietpratēju atzinumiem vietējai kulturai nav noderīgas. Bez tam ārkārtējā strādnieku dārdzība nepielaiž kultivēšanu izdarīt plašķos apmēros. Mēs bijām paredzējuši budžetā lielākas sumas kultivēšanai, bet šīs sumas diemžēl ir stipri samazinātas. Firkas kungs vēl ūlojas, ka valdības priekšstāvji, domāta ir zemkopības ministrija, sevišķi es un mans biedrs, neatbildot uz viņa norādījumiem. Jāatzīmē, ka Firkas kungs nāk ar saviem atlīkumiem gan vielā, gan nevielā, izvelk no kabatas kādu dokumentu, nolasa to un tūlit taisa savu nosodošu vai pat iznīcināšu spriedumu. Tātās bija Lauberes un Vārnoviču mulžas lietās, kuri pēc manā biedra paskaidrojumiem patiesībā nekas nepalika pāri, bet tomēr Firkas kungs savus slēdzienus uzturēja spēkā. Mēs, protams, te tiesu turēt nevarām, bet ja Satversmes Sapulce katrā laikā var ienemi stāvokli, ja atzīst, ka Firkas kunga aizrādījumi ir dibināti, tādā gadījumā es būšu pirmsāk, kuri pēc Satversmes Sapulces slēdzienu reagēs. Ir gan viens jautājums, uz kuri neesmu atbildējis, jo Firkas kungs iekustināja to bez kāda sakara ar dienās kārtību. Tagad pie budžeta debatēm to varētu pārrunāt. Jautājums attiecas uz reversiju, kuras zemju departaments prasa no muižas īpašniekiem, aprēķinoties par muižu ienākumiem. Zemju departaments bija piesūtījis paskaidrojumu „Rigasche Rundschau“ un viņai radnieciskam latviešu preses orgānam. Abi laikraksti neapmierinājās ar paskaidrojumu un ievietoja savu komentāru, tātās man attiecas konstatēt tikai trīs faktus. Pirmkārt šīs reversals nav ievests manā, bet Augusta Kalniņa kunga laikā, lai gan Firkas kungs pārmet man, ka es esot samaitājis to labo garu, kuri agrāk valdījis zemkopības ministrija. Otrkārt, līdzīgi reversali nem arī privātās personas savstarpīgi aprēķinoties. Ja viena puse nomaksā naudu uz zinamu juridisku attiecību pamata, tad otrs puse to saņemot apliecinā, ka viņai nekādu tājāku prasību nav. Treškārt, kas ir tas svarīgākais un aispēkā visas insinuācijas, itka ierēdījā gribētu segt savu muguru un atkrāt atbildību par nelikumīgu rīcību, — naudu izmaksā muižas īpašniekiem arī tad, ja viņi liezas reversali parakstīt. Es minēšu gadījumu ar muižas īpašnieka pilnavarneku Ābentiņa kungu, kuras izmaksāja naudu, lai gan viņš liezas prieķā likto formularu parakstīt. Ja Firkas kungs ūlojās par neatbildēšanu attiecas arī uz viņa aizrādījumu par šī gada liktenīgiem Jurģiem, kurus zemkopības ministris un viņa biedrs pavadišot arī sīgumiem slēgiem, tad man jāsaka, ka uz šo pārejījumu atbildī devuse pate dzīve. Tāpat nebūtu vajadzīgs atbildēt

uz viņa domu un centienu biedra norādījumu attiecīgā organā, ka kādi 7000 Latvijas rentnieki un bezzemnieki palikšot šā gada Jurģos zem egles. Vēl atlīkots man isi atbildēt uz Bauera kunga norādījumu par lauksaimniecības departamentu. Lauksaimniecības departaments, kuru viņš sevišķi kritizēja, nav padots tieši man. Cēru, ka pēc mūsu iepriekšējās vienošanās mans biedrs Celmiņa kungs dos vajadzīgo paskaidrojumu. Gribu noskaidrot tikai dažus jautājumus, kuri attiecas uz centralās zemes ierīcības komitejas darbību, kuri es stāvu tuvāk. Bija runa par to, ka mēs neesot izstrādājuši sevišķu planu, kā rābalstīt un stiprināt jaunsaimniecības. Šis aizrādījums — un es gribētu teikt, lielākā daļa no Bauera kunga aizrādījumiem — ir lietiskas dabas, un zināmā mērā pamatojots, bet arī likai zināmā mērā. Ar planu izgatavošanu steigties mūs nav jemes, tādēj ka mums nav vēl atlīkēti līdzekļi. Līdzekļi būs, ja pieņems papildu budžetu. Ar to naudu, kas ir simbrižām mūsu rīcībā, mēs plašākus, planveidīgus darbus izvest, diemžēl, vēl nevarām. Tātās te bija aizrādījums, par kura pamatojību Bauera kunga pats šaubījis, ka no jaunsaimniekiem prasot 150 rb. par pūrvietu iemaksas naudas. Tas nav pareizi. Ja zem jaunsaimniekiem saprot tos, kuriem centralā zemes ierīcības komiteja piešķiruse saimniecības, tad jāsaka, ka tie maksā 3000 līdz 4000 rb. Tas būtu, ja rēķina caurmērā 50 pūrvietas uz saimniecību, apmēram 50 līdz 80 rb. par pūrvietu. Tātās, kas attiecas uz ilggadījējiem rentniekiem, tiem jāmaksā 150 rb. par pūrvietu, no kuras sumas 50 rb. pavasarī un 100 rb. rudeni. Drizumā pieņems izpirkšanas likumu un tad šo iemaksu varbūt varēs pamazināt. Bez tam jāievēro, ka centralā zemes ierīcības komiteja pamazina iemaksu tur, kur apstākļi to prasa. Presē ir bijis aizrādījums, ka maksāt par nederīgu zemi caurmērā cenu 150 rb. par pūrvietu ir patiesi diezgan grūti. Bet centralā komiteja nevarēja citādi rīkoties, kā noteikt caurmērā cenu par pūrvietu, jo uav iespējams novērtēt katru saimniecību atsevišķi. Es atzīstu, ka vienam otram nākās diezgan grūti noteikt sumu samaksāt. Bet tiem, kā jau teicu, mēs nākām preti. Viscaur sāpīga lieta ir agronomiskā palīdzība. Vispirms jāsaka, ka vienvalga kā šo lietu nokārtot, vai nu pēc Bauera kunga norādījuma, nododot pabalstu izsniegšanu lauksaimniecības departamentam, vai arī pēc Latgales priekšstāvju receptes, kuri grib, lai es pabalstu izsniegtu tieši pašvaldības iestādēm, vai beidzot piepaturot līdzīšījā kārtību. Šī kārtība ir tāda, ka iecīltā komisija nodod savu atzinumu par pabalstu izsniegšanu caur lielākām kulturelām organizācijām, kā lauksaimnieku centralbiedrību, ekonomisko savienību un citām. Atzinumus apstiprina ministrs pēc tam, kad par izdalīšanas veidu un sumām izteikušās iestādes biedrības. Katrā gadījumā būs ierunas un nemiers, jo še lieta grozas ap samērā lielām sumām. Iestādes pabalstā ir nevien kulturelās organizācijas, bet arī aiz viņām stāvosas politiskas partijas. Tātās ap pabalsta fondu ir vestas un tiks vestas arī turpmāk lielas ciņas, ja arī izdalīšanas kārtību pārveidotu. Nodibinot tagadējo kārtību, es atzinu par vēlānu radīt no neatkarīgiem, ārpus organizācijām stāvošiem ierēdņiem komisiju, kā padomei devēju iestādi ar lauksaimniecības departamenta priekšstāvi kā priekšsēdētāju. Bez tam es komisijā paredzēju kā locekļus Latgales priekšstāvus. Saskaņot vienu intereses nebija iespējams un tāpēc es mēģināju radīt pēc iespējas vispusīgu un neatkarīgu iestādi, kura dotu savus atzinumus, un iepazīstinātu ar tiem attiecīgās organizācijas, kuras pabalstus pieprasī, un tad ministris, kā galīgā instance, pārbaudītu atzinumus un eventuali ienākušos protestus un taisītu savu galīgu lēmumu. Sīkāki par komisijas uzņēvi, darbību un locekļiem es nerūnāšu, bet pastripoju, ka es pēc iespējas esmu pūlējies nostādīt lietu bezpartejiski. Kas attiecas uz tājākiem iebildumiem par organizācijām, kuras pabalstus izsniedzot šobrīd esot apietas, tad lietai sāpīga praksē neizrādisies, ja Satversmes Sapulce pieņems lauksaimniecības departamenta budžetu paplašinātos finansu un budžeta komisijas paredzētos apmēros. Tātās pabalstus dabūs arī tās organizācijas, kuras tos vēl nav dabūjusas un kuras palikušas itka pabērnu

lomā. Bei ja no manis prasa kādu solījumu, tad es to dot nevaru. Un ja no šā solījuma, kuru viena vai otrs frakcija sagaida, dara atkarīgu balsošanu par vai pret budžetu, tad ta ir jūsu lieta. Līdz ar to jūs variet izšķirt manu, kā resora vadītāja, likteni. Es arī labprāt atkāpos, bet no tās kārtības, kuru es esmu atzinis par derīgāko, es neatteicos.

Latvija un citas valstis.

Amerikas valsts sekretārs Jūss

2. augustā pieņemis Latvijas valdības delegātu L. Sēju. Atbildot uz pēdējā uzrunu, valstssekretārs uzsvēra Latvijas panākumus politiskā un saimnieciskā dzīvē. Amerikas tauta un valdība vēloties vienmēr uzturēt draudzīgu kopdarbību ar Latviju.

Riga

Suņu nodokļa lietā.

Ar šo tiek paziņots, ka sunu nodokļa II. daļas maksāšanas termins izbeidzas š. g. 15. augustā, ar kuru dienu stājas spēkā soda nauda.

Pilsētas valdes loceklis Sadovskis.

Tirdzniecība un rūpniecība.

Kursi

Rīgas biržā, 1922. gads 7. augustā.

Zelta lats (0,29032 gr.)	50,00
Amerikas dolars	253,23 — 259,25
Angļu mārciņš	1136 — 1156
Francijas franks	20,75 — 21,25
Itālijas lira	11,50 — 12,00
Beļģijas franki	19,50 — 20,00
Sveices franki	48,25 — 49,25
Zviedrijas krona	66,75 — 67,75
Norveģijas krona	43,50 — 44,50
Dānijas krona	54,75 — 55,75
Cehoslovaku krona	6,91 — 7,01
Holandes guldenis	99,00 — 100,50
Vācijas marķa	0,30 — 0,33
Somijas marķa	5,37 — 5,47
Igaunijas marķa	0,76 — 0,81
Polijas marķa	0,00 — 0,05
Pādomes rb.	—
10. Krīvijas zelta rb.	1250,00
Zelta (Londonā) par 1 uncī tra	—
zelta	—
Krievijas sudrabs (rb.)	97,00
5% neatkarīg. sīzēm.	45

